OIKEUSMINISTERIÖ

U 33/2018 vp

Lainvalmisteluosasto
LsN Lauri Rautio

10.9.2018

ASIA: Lainvalvontaviranomaisen rajat ylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon (U 33/2013 vp). U-kirjelmä

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Oikeusministeriö viittaa eduskunnan perustuslakivaliokunnan kuulemisessa 20.6.2018 esitettyyn. Kysymys on siten Euroopan komission 17.4.2018 antamista asetus- ja direktiiviehdotuksista (COM(2018) 225 final ja COM(2018) 226 final), joilla pyritään tehostamaan ja nopeuttamaan rajat ylittävissä tilanteissa lainvalvontaviranomaisten pääsyä sähköiseen todistusaineistoon, kuten sähköpostitietoihin tai pilvipalveluihin tallennettuihin tietoihin. Asetusehdotuksessa säännellään, miten ja millä edellytyksillä jäsenvaltion lainvalvontaviranomainen voi suoraan velvoittaa Euroopan unionin alueella palveluita tarjoavan palveluntarjoajan toimittamaan tai säilyttämään tietyn palveluntarjoajan hallussa olevan sähköisessä muodossa olevan tiedon käytettäväksi todistusaineistona käynnissä olevassa rikosoikeudellisessa menettelyssä. Direktiiviehdotuksessa säännellään palveluntarjoajien laillisten edustajien nimittämistä, jotta näille edustajille voitaisiin toimittaa todistusaineiston toimittamista koskevia pyyntöjä ja määräyksiä.

Aikaisemmassa kuulemisessa todetulla tavalla valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotusten tavoitteisiin. Teknologinen kehitys on muuttanut rikollisuuden muotoja ja vaikuttanut merkittävästi sen selvittämismahdollisuuksiin. Ehdotuksissa on kuitenkin huolehdittava myös henkilötietojen suojan ja muiden perusoikeuksien asianmukaisesta turvaamisesta sekä valtioiden täysivaltaisuuden huomioon ottamisesta.

Ehdotuksia on aikaisemman kuulemisen jälkeen käsitelty kolmessa neuvoston työryhmäkokouksessa. Kokouksissa on käsitelty sekä asetus- että direktiiviehdotuksiin liittyviä kysymyksiä, pääpainon kuitenkin ollessa asetusehdotuksen käsittelyssä. Neuvotteluissa on alkanut hahmottua, mitkä ovat jäsenvaltioiden kannalta ehdotusten tärkeimmät ratkaistavat kysymykset, mutta ratkaisujen etsiminen näihin jatkuu edelleen. Soveltamisalan laajentamisesta komission ehdottamasta ei kesän kokouksissa ole keskusteltu.

Neuvotteluissa on keskusteltu varsin paljon siitä valtioneuvoston kannassakin keskeiseksi arvioidusta kysymyksestä, tulisiko suorassakin yhteydenpidossa lainvalvontaviranomaisen ja palveluntarjoajan välillä olla rooli myös sen jäsenvaltion viranomaisilla, jossa toimivalta palveluntarjoajalta tietoja pyydetään. Keskustelu myös tästä kysymyksestä jatkuu edelleen.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

Tässä vaiheessa vaikuttaa selvältä, että jäsenvaltioiden yhteistä kantaa komission ehdotuksiin ei saavuteta vielä lokakuussa 2018 pidettävässä oikeusasioiden neuvostossa. Mahdollista kuitenkin on, että ratkaisu tältä osin yritetään saavuttaa joulukuun 2018 oikeusasioiden neuvostossa.